

Krajský úřad Středočeského kraje,
Odbor životního prostředí
Zborovská 11, 150 21 Praha 5

Datovou schránkou keebyyf

V Neveklově 11. 9. 2021

Věc: Žádost o povolení výjimky podle ust. § 56 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.,
Pokračování těžebních prací v kamenolomu Ouštice – č.j 108550/2021/KUSK

Přihlášení spolku Česká458 z.s. do řízení

Přihlašujeme se do shora uvedeného řízení jako spolek, jehož hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny, oznámení o zahájení řízení doručeno datovou schránkou 5. 9. 2021.

Spolek Česká 458 z.s. IČ 04964659, datum vzniku spolku 23.4.2016, zapsán ve spolkovém rejstříku L 65318 vedeném u Městského soudu v Praze.

Ing. Ivan Hradecký, předseda

Vyjádření spolku Česká k žádosti o udělení výjimky

Žadatel Kamenolomy ČR s.r.o. opakovaně podává žádost o udělení výjimky ze zákazů uvedených v ust. §56 zákona 114/1992Sb. škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů druhů mravenec, čmelák a pačmelák, zlatohlávek tmavý, ještěrka obecná, slepýš křehký, koroptev polní, ťuhýk obecný a výr velký, potřebnou k povolení hornické činnosti při pokračování těžebních prací v kamenolomu Ouštice v k.ú. Mlékovice u Neveklova, dobývací prostor Chrášťany.

Při prvním podání se svou žádostí neuspěl z důvodu, že nebyl doložen či specifikován veřejný zájem na realizaci záměru, který by převažoval nad zájmy ochrany přírody.

Ve druhém podání žadatel doplnil svou argumentaci jednak o citace z rozhodnutí k dokumentaci EIA, a jednak o stanovisko České geologické služby. Ostatní podklady zůstaly beze změny.

K dokumentaci EIA bylo vydáno souhlasné stanovisko s podmínkami. V bodě 11. se ukládá žadateli provést (aktualizovat) podrobný přírodovědný průzkum jako podklad pro podání žádostí o výjimky ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb.

Cit. : *Podmínka č. 11 - požadující provedení aktualizace biologického průzkumu je stanovena s ohledem na potenciální významné negativní vlivy záměru na vybrané skupiny živočichů a na základě předpokládané časové prodlevy mezi projednáním záměru v procesu EIA a zahájením realizace záměru.*

Realizací záměru dojde k zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů (dle zák. č. 114/1992 Sb., resp. vyhlášky 395/1992 Sb., v platných zněních).

...významné dotčení by mohlo znamenat, že by výjimka nemusela být vydána.

Závažnost problematiky ochrany zvláště chráněných druhů živočichů je zakotvena rovněž do podmínky 7. stanoviska k dokumentaci EIA týkající se případného povolení zahloubení lomu.

Cit. je na místě zkoumat plnění podmínek ochrany dotčených zvláště chráněných druhů v případě zahloubení lomu a jeho následném zavezení propustným materiálem. Dříve dotčené druhy jsou stávající těžbou zjevně ovlivněny a záměr zpětného zavezení lomu pravděpodobně významně snižuje možnost opětovné tvorby biotopů vhodných pro ropuchu obecnou a kuňku obecnou. Podmínky pro opětovné osídlení lokality dotčenými zvláště chráněnými druhy obojživelníků by tak nebyly vytvořeny. Zároveň návrh rekultivace zahloubeného lomu dle dokumentace nepočítá s tvorbou vhodných biotopů pro obojživelníky. Z uvedeného vyplývá, že těžba na lokalitě by negativně ovlivnila populace některých zvláště chráněných druhů živočichů.

Z výše uvedeného vyplývá, že obstarání výjimky je základní předpoklad pro pokračování projednávání záměru žadatele, který však nemusí být automaticky naplněn.

Aktualizovaný biologický průzkum pracuje s plánovanými hodnotami těžby, jak jsou uvedeny v dokumentaci EIA a jež jsou vydávány za hodnoty stávající. Již dříve jsme upozorňovali na rozpor s oficiálními daty uvedenými např. v Pasportu Lomu Oušnice (zpracovatel ČGS pro ŘSD -

http://www.pjpk.cz/data/USR_001_4_6_5_KAMENIVO/Zav_zprava_Katalog18_01KV_000982.pdf), kde se uvádí roční těžba 80tis tun. Ve stanovisku ČGS k žádosti je uváděna v příloze 1. průměrná hodnota roční těžby 30tis m3 drceného kameniva. Při navýšení těžby o 50% a více by potom logicky došlo k ještě mnohem vyššímu negativnímu vlivu na životní prostředí vč. chráněných živočišných druhů. Biologický průzkum tak evidentně vychází z chybných vstupních údajů.

Stanovisko EIA k dokumentaci nelze tedy považovat jako předběžný souhlas k udělení výjimky, nehledě k tomu, že s posudkem a z něj vyplývajícím závazným stanoviskem dosud nebylo možno polemizovat. Tato možnost nastane až v případném navazujícím řízení.

V další části svého podání se žadatel snaží využít jím objednané podpory ve stanovisku České geologické služby k dokumentování naléhavosti pokračování v těžbě v lokalitě Oušnice.

Stanovisko ČGS obsáhle zdůvodňuje potřebu kameniva na trhu, přičemž se uvádí, že ČR disponuje velkými objemy geologických zásob stavebního kamene. V textu na str. 10 je uvedeno, že v ČR je provozováno 223 aktivních tzn. povolených kamenolomů, z toho 21, které nevykazují těžbu.

Tyto údaje jsou dále doplněny zmíněnou pasportizací lomů z r. 2018, ve které stejný autor uvádí:

Cit.: Na území ČR je v současnosti podle evidence SURIS (Surovinového informačního systému ČGS, <https://mapy.geology.cz/suris/>) těženo 460 ložisek přírodního a drceného kameniva (z toho 262 výhradních a nevýhradních ložisek stavebního kamene a 198 výhradních a nevýhradních ložisek štěrkopísků). Z kapacitních a finančních důvodů není možné provést pasportizaci všechny těžených lokalit s požadovanými kvalitativními certifikacemi pro kamenivo vhodné pro výstavbu silnic. V celkovém počtu 460 provozovaných

těžených ložisek přírodního a drceného kameniva na území ČR nejsou ještě zahrnuté velkoobjemové druhotné zdroje drceného kameniva z odpadů z těžby ložisek kamene pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu.

Do bilance stavební suroviny tedy zpracovatel neuvádí jednak zdroje přírodního kameniva, ani zdroje materiálu z recyklací, ani zdroje vhodného materiálu vzniklého při samotné stavební činnosti.

Z grafu 2 vyplývá, že spotřeba stavebního kameniva se v posledních 20 letech pohybuje mezi 12-16 mil. m³. Zde je třeba porovnat, jakým způsobem by se obrazila ztráta produkce v lomu Ouštica. Výpadek 30tis m³ znamená tedy 0,2% z hodnoty celkové produkce.

Dále lze předpokládat, že do budoucna bude stavební kámen z přírodních zdrojů nahrazován ve větší míře recykláty a bude se konečně s kvalitní stavební surovinou šetřit a nebude používána i v případech jako dnes, když ji lze nahradit jiným materiálem, zejména dostupným v místě stavby (např. podsypy, obsypy apod.). Tvrzení, že zvýšení produkce suroviny na jiných zbývajících těžených lokalitách v důsledku uzavření kamenolomu by dle ČGS nezbytně vedlo k deficitu suroviny a růstu její ceny je tedy nepodložené.

Sám žadatel disponuje v blízkosti předmětného lomu dalšími výrobními závody Mrač, Řeporyje, Zdechovice, 3 pískovnamy, dalšími 5 lomy v západní části a 6 v jižní části Čech a 2 pískovnamy v severní části Středočeského kraje.

Žadatel je tedy bez problému schopen zajistit potřeby svých odběratelů, a to lze odvodit i z toho, že v současné stavební sezoně z lomu Ouštica již kvůli zastavené těžbě nedodává.

Autor rovněž zmiňuje dřívější analýzy spotřeby kameniva ve Středočeském kraji a cituje z „Analýzy nerostného surovinového potenciálu Středočeského kraje“ RSP StčK: *„Z pohledu potřeby stavebního kamene je deficitní severní polovina Středočeského kraje...“*

Na straně 18 zpracovatel uvádí bilanční zásoby na vybraných lokalitách ve Středočeském kraji. Z neznámých důvodů neuvádí lom Bělce v těsné blízkosti Neveklova, u kterého byla prodloužena životnost o 20 let (se zásobami na min. 40 let), lom Krhanice, Štíleček aj. Všechny tyto lomy patří přitom mezi lokality s nejvyšší životností, jak je uvedeno jinde v textu. Přitom jsou to ložiska, kde na rozdíl od lomu v Oušticích je k dispozici kvalitní surovina i pro nejvyšší nároky železničního stavitelství. Z uvedeného přehledu je patrné, že bilanční zásoby na ložisku Ouštica jsou oproti ostatním provozovaným lomům nepatrné.

Právě v oblasti Neveklovská a Posázaví došlo v dřívějších dobách ke kumulaci těžebních lokalit, což má neblahý vliv na kvalitu života a životního prostředí jako celku. Přitom lom v Oušticích byl otevřen v 60. letech jako zdroj kameniva pro místní potřebu podniku Silnice. Nyní by měl podle žádosti sloužit jako významný a neopominutelný zdroj materiálu pro severní polovinu kraje.

V bodě f) textu se cituje z usnesení vlády ze dne 14. června 2017 č. 441, o Surovinové politice České republiky v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů: *„...po ukončení postupně vytvořit územní předpoklady pro otvírku nových ložisek náhradou za postupně dotěžované lokality. Proto je důležité, aby stát deklaroval zájem provádět průběžný geologický průzkum, připravil podmínky pro zrychlení a pružnost povolovacích procesů a aktivně komunikoval s obcemi, veřejností i těžebními organizacemi. Cílem těchto kroků je připravovat nová ložiska k otvírce tak, aby nedošlo k ohrožení dodávek surovin na trh. Těžba stavebních surovin v blízkosti míst jejich spotřeby je nejen ekonomická, ale zejména ohleduplná k životnímu prostředí.“*

S tímto se nedá než souhlasit. Je potřeba připravit nová ložiska stavebního kamene v místě zvýšené potřeby, resp. nedostatku (severní část Středočeského kraje), a ne se snažit udržovat ekologicky nevyhovující lomy daleko od spotřeby. Při plánování je třeba vzít v úvahu i jiné způsoby přepravy materiálu než vysoce neekologický transport po technicky nevyhovujících komunikacích přes obytné zóny jako v případě předmětného ouštického lomu.

Z usnesení vlády vyplývá, že centrální orgány se dlouhodobě problematikou zabývají a nelze tedy argumentovat naléhavou potřebou převažujícího veřejného zájmu na pokračování v těžbě v lomu daleko od spotřeby, se zanedbatelným podílem na trhu s kamenivem, a již vůbec ne, když při případném pokračování v těžbě by byly zásadně ovlivňovány, usmrcovány a rušeny evropsky zvláště chráněné druhy živočichů.

V textu se opět objevuje argumentace potřeby pokračování těžby v souvislosti s výstavbou D3. Z posudku k záměru „**D3-Středočeská část**“ MZP325 zpracovaného ing. Josefem Tomáškem CSc. v září 2011 vyplývá, že cit:

„Vznikne přebytek materiálu, který bude nutno umístit na skládku nebo hledat její využití, hornina v trase je prakticky všude vhodná do násypů, značná část těžené horniny bude vhodná pro zpracování na štěrk.“

(Citace např. str. 157)

„Potřeby materiálu v dokumentaci jsou uvedeny str. 83. Potřeba kameniva nebude pro záměr příliš podstatná, neboť z titulu tunelu v západní variantě vznikne cca 840 930 m³ rubaniny, ve východní variantě pak 630 700 m³. Podstatná část této rubaniny bude jistě vhodná pro výstavbu dle záměru, přičemž bude realizovaná v obou variantách řada zářezů. Obě varianty jsou charakteristické přebytkem materiálu z výstavby – varianta západní – cca 3,5 mil m³, varianta východní 7 mil m³.“

(citace str. 311)

„Realizací záměru podle předběžných údajů dojde k značnému přebytku materiálu z výstavby – podle bilancí v západní variantě cca 3,5 mil. m³, ve východní variantě cca dvojnásobek. V další přípravě záměru je nutno řešit využití těchto materiálů – tříděné kamenivo, rekultivace, staré ekologické zátěže, významné terénní úpravy, příp. vhodné uložení, pokud nebude pro tyto materiály využití.“

Z výše uvedeného je naprosto patrné, že v době výstavby D3 a dlouho po ní bude kameniva v oblasti více než dost. Posudek rovněž ukládá zabývat se v dalších stupních přípravy stavby D3 využitím tohoto materiálu. Vytěžený materiál nelze považovat za odpad, ale za surovinu a takto s ním je nutno i zacházet.

Lze odhadovat, že dále použitelného materiálu pro stavební účely bude minimálně 1,5 mil. m³ (možná i několikanásobně více podle finální varianty trasy D3).

V dalších bodech textu se zpracovatel vrací k definici veřejného zájmu při těžbě nerostných surovin.

Toto však nebylo ani v předchozím řízení zpochybnováno. Zde lze jen poznamenat, že zmíněná úhrada státu za těžbu nerostu, ke které se žadatel ve svém zdůvodnění obrací, činí v případě lomu v Oušticích při těžbě 30tis m³ cca 90.000 Kč ročně. (2,91Kč/m³) Tržby těžaře pak pro srovnání činí řádově 25mil Kč.

Dle rozsudku Nejvyššího soudu č.j. 10 As 2/2015-251 ze dne 12. 11. 2015:

„Ust. § 56 stanovuje celkem čtyři podmínky, na jejichž základě lze výjimku z ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů udělit. V posuzované věci tedy je třeba posoudit 1) existenci jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu (např. důvodů sociálního a ekonomického charakteru), 2) převahu takto určeného jiného veřejného zájmu nad zájmem na ochranu přírody, 3) neexistenci jiného uspokojivého řešení, a konečně, že 4) provozované činnosti neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu ohroženého druhu z hlediska jeho ochrany.“

Dle našeho názoru nebyla naplněna ani jedna z podmínek, neboť nebyla prokázána ani existence naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu nad zájmem ochrany chráněných živočichů, ani neexistence jiného uspokojivého řešení a ani skutečnost, že

povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu z hlediska ochrany, přičemž tyto podmínky musí být splněny všechny a současně.

Dále si dovoluujeme upozornit na rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 7A 141/2011 - 55-60 z 15. 9. 2016, který uvedenou problematiku posuzování v podstatě totožné žádosti pro udělení výjimky dle §56 podrobně řeší.

Současně odkazujeme na naše vyjádření k první žádosti a k odvolání žadatele a žádáme, aby tato naše vyjádření byla vzata v úvahu i nyní.

Protože nebyly naplněny zákonné podmínky pro udělení výjimky, požadujeme jako účastník správního řízení, ke kterému se tímto písemně přihlašujeme, aby žadateli výjimka nebyla ani v této nové žádosti udělena.

Ing. Ivan Hradecký
předseda spolku

Česká 458 z.s.
IČ 04964659
Lipka 11
25756 Neveklov